

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 18 Grudnia r. s. 1822 roku

WIADOMOSCI KRAJOWE.

Ostatnia data gazet petersburskich jest dnia 9 grudnia.

Podług gazety senackiej w Naywyższych Ukazach JEGO CESARSKIEY MOŚCI, do Rządzącego Senatu wydanych:

Dnia 27 września. Ukazem dnia 6 sierpnia 1809 roku ogólnie postanowione prawidła o podnoszeniu do rang cywilnych. W późniejszym czasie dla urzędników, w Ministerium Wojskowem i Morskiem, a potem i dla urzędników ekspedycy rachunkowych Woyskowej i Admirali-cyney Kortrolli Państwa z ich Oddziałami; uczynione zostały szczególne wyjątki i podnoszenia ich do klasy 8mej i 5tej urządzone na prawidłach; przepisanych w Ukazie dnia 21 marca 1812 roku wydanym na imię byłego wtedy Ministra Woyskowego. Teraz na przedstawienie Komitetu Ministrów, **ROZKAZUJEMY:** wyjątki, w pomienionych wydziałach dozwolone, rozciągnąć na urzędników i wszystkich innych administracy, zostających w wydziałach rachunkowych.

Dnia 2 października. Zostający w wydziale morskim sztabs-lekarz, assesor kollegialny *Szeilin*, przy zupełnem uwolnieniu na własną prośbę ze służby, w nagrodę chwalebne go jej sprawowania, naylaskawiey mianowany radcą dworu.

Teżże daty. Zostający przy Ministerium Woyskowem radca tytularny *Dragomanow* i kom-misyonier 6tej klasy *fon Dezin*, którzy wystu-żyli lata prawem przepisane, podniesieni zostali do rang następujących, na ośnowie Ukazu z dnia 21 marca 1812 r.

Dnia 19 października. Inspektor odeskiej kwarantanny, rzeczywisty radca stanu, *Persiani*, przy uwolnieniu dla słabości zdrowia od obowiąz-ków teraźniejszych, otrzymał z Naymilościwszych względów pensyi roczney po 2000 rubli, do czasu przeznaczenia go na inne miejsce.

Dnia 27 października. Wyrażono: Na sku-tek potwierdzonego przez NAS w dniu 1 sierpnia roku teraźniejszego dzieñnika Komitetu, o roz-rządzeniach między Rosyą a Wielkim Księstwem Finlandzkim, **ROZKAZUJEMY** ustanowić na grani-cy z Finlandyą, podług załączonych tu etatów, Zastawy Celne: 1szą na drodze *Sisterbeckiej* w *Lisim-Nostej*; 2gą na drodze *Wyborgskiej* we wsi *Bielym-ostrowie*; a 3cią na drodze *Kek-sholmskiej* we wsi *Korkomiaki*. (Podług załączone-go etatu, na tych Zastawach ma być 6ciu urzę-dników, których roczne utrzymywanie wynosi 3450 r.)

Dnia 28 listopada. Eksekutor Powszechnego Zebrania Rządzącego Senatu Departamentow Sankt-petersburskich i kasztelan domu senackiego, rad-ca kollegialny, *Habbe*, na własną prośbę dla słabości zdrowia zupełnie uwolniony od służby, a z Naymilościwszych względów za 45letnią służbę bez nagany, otrzymał w pensyi dożywotniey po 2000 rubli.

Dnia 28 października Radca stanu *Boreysza* naznaczony dyrektorem departamentu dróg kom-munikacy.

Podług *Ruskiego Inwalida* z dnia 7go grudnia: Przenaywielebniejszy Arcy-biskup moskiew-ski i kołomiński, *Filaret*, dla mnogich swych zatrudnień, prosił i otrzymał uwolnienie od oba-wiązkow członka głównego rządu szkół.

Dyrektor cesarskiego uniwersytetu kazańskie-

go, radca stanu *Władimirski*, na własną prośbę dla słabości zdrowia, naymilościwiey uwolniony od obowiązkow.

W Komitecie PP. Ministrów rozważano rzecz z powodu przedstawienia Jenerał Gubernatora *Ba-laszewa*, względem przeznaczenia na Sowietnika do Tulskiego Rządu Gubernialnego będącego przy nim dla szczególnych poleceń Sekretarza Gubernialne-go *Miasnowa*. Komitet, nieznajdując ani potrzeby, ani przyzwoitości naznaczania na miejsce Radców, w 6tej klasie liczących się, urzędników rangi niższej od 6tej klasy, z którey dalsze podnoszenie ukazem 1809 roku ograniczone dla niemających attestatów uniwersyteckich, w dzieñniku 15 kwietnia r. t. po-stanowił opinią, „Naznaczenie na Radcę do Tulskie-go Rządu Gubernialnego Sekretarza Gubernialnego *Miasnowa* odmówić, ażeby i na przyszłość w pow-szechności w zdarzeniach podobnych trzymano się tego prawidła, które przyjętem zostało przez spra-wującego ministerium spraw wewnętrznych; to jest nie przeznaczać na Radców niższej Rangi jak ty-tularnego Sowietnika.“ Na posiedzeniu zaś dnia 6 czerwca objawiono Komitetowi, iż CESARZ JEGO MOŚĆ Naywyżey potwierdza postanowienie Komitetu.

Rządzący Senat wysłuchawszy Raportu spra-wującego Ministerium spraw wewnętrznych: iż Naywyższym JEGO CESARSKIEY MOŚCI ukazem danym dnia 16 lutego r. t. na imię nowo-rossyyskie-go Jenerał Gubernatora Jenerała piechoty Hrabie-go *Lanzerona*, rozkazano: obeyrzeć budowy, teraz będące w Kierczu, jeżeli znajdzie je dostateczne-mi, ażeby pozwolić terażze przywozu nieprzyy-mujących zarazy produktów z Czerkiesii i Abazyi, oraz wywozu z Kiercza i Buhaza soli i innych rossyyskich produktów, tedy przystąpić niezwłó-cznie do potrzebnych około tego rozrządzeń. Hra-bia *Lanzeron*, o osobistém obeyrzeniu miasta Kier-cza i będących tam budowli na ośnowie pomienie-nionego Naywyższego ukazu, przesłał do Zarządza-jącego Ministerium spraw wewnętrznych swoje, względem tego miasta jako też względem zapro-wadzenia handlu, projekta. Projekta jego w tej rzeczy, zostały naprzd rozpatrzone w osobnym Komitecie, na rozkaz Naywyższy JEGO CESARSKIEY MOŚCI wyznaczonym względem otworzenia Portu w Kierczu i wznowienia związkow handlowych z Czerkiesami i Abazincami, przeniesione potem ra-zem ze zdaniem tego Komitetu do wiadomości Ko-mitetu PP. Ministrów. Zdanie osobnego Komite-tu zawierało między innemi to: 1) Ażeby po ukoń-czeniu budowli, nauskruteczniecie których potrzeb-na summa już jest za asygnowana otworzyć przy-wozowy i wywozowy handel w porcie Kieczyń-skim, na ośnowie postanowień, dla tego portu Naywyżey potwierdzonych z zastrzeżeniem, iżby do zupełnego urządzenia kwarantanny, z towarów przywozowych były przyymowane w Kierczu te jedynie, które nie podlegają zarazie i z temi ostró-żnościami, które są objęte w prawidłach kwarantanny. 2) Towary i rzeczy pochodzące z Czerkiesii i Abazyi, również i z innych Krajów Azyi i Europy zarazę przyymujące, odsyłać dla odby-cia kwarantanny do kwarantanny Teodozyyskiej. Komitet PP. Ministrów, uwagi te, przez Dzieñ-nik 29 sierpnia postanowił utwierdzić. Otém po-stanowieniu Komitetu PP. Ministrów, Pan spra-wujący ministerium spraw wewnętrznych dono-

sił Rządzącemu Senatowi, dla uczynienia względem tego należytych rozrządzeń, Rozkazał: o tém postanowieniu Komitetu PP. Ministrów, dla należytej wiadomości, opublikowania i powinnego, do kogo należeć będzie, wykonania, do wszystkich Rządów Gubernialnych, Władz, Woyskowej Kancelaryi Woyska Duńskiego i do miejsc Urzędowych, takż do Panów Ministrów, Kontrolera Państwa, Wojennych Jenerał Gubernatorów, Wojennych Gubernatorów Zarządzających cywilnemi interesami, Jenerał Gubernatorów, Naczelników miast i Naczelnego Atamana Woyska Duńskiego posłać ukazy: a do Najswiętszego Rządzącego Synodu, do Departamentów Rządzącego Senatu Sankt-petersburskich i Moskiewskich i do ich Powszechnych Zebrań przesłać uwiadomienia. Grudnia dnia 1822 roku.

Nowe ofiary, na pomnik *Demidowa* złożone, wynoszą 5000 rubli.

W St. Petersburgu otworzony został kantor assekuracyjny transportów; i na tychże samych zasadach, na jakich tu jest utworzony, zakłada się podobny kantor w Moskwie.

WŁOCHY.

Werona dnia 27 listopada.

(z *Gazety berlińskiej*)

Ponieważ Xiążę *Modeny* już wyjechał, a Xiężna *Parmy* w dniach następnych wyjeżdża, przeto rozumieją, że plan nadania Włochom konstytucyi związkowej, jaka jest w Niemczech, przynajmniej nadat odłożony został, i że względem Włoch, nad tem się tylko naradzają, czy Austriacy z Neapolu i Piemontu wyść mają lub nie. Dwór austriacki miał oświadczyć, że się do tego skłania.

Zadania Zakonu Maltańskiego odrzucono; jednakże uczyniono ważny wniosek do przedsięwzięcia ogólnych środków, jakby się uwolnił od haraczu, który afrykańscy rozbojnicy od wielu europejskich monarchów pobierają.

Słychać, iż dla słabości zdrowia jenerał *Frimont* z Neapolu odwołany zostało. Przeznaczają go do *Węgier*, gdzie, na przypadek wojny, ma stanąć sto tysięcy austriaków. Arcy Xiążę *Ferdynand* ma się udać do *Neapolu*.

Słychać, iż względem Turków postanowiono, ażeby Lord *Strangford* z *Werony* prosto powracał do *Stambułu*, gdzie łącznie z posłami, francuzkim, pruskim i austriackim, podadzą notę kongressu, i od kilku lat trwające układy, znowu nanowu rozpoczną.

Powiadają takż, iż wszystkie mocarstwa podadzą od siebie Hiszpanii oddzielnie noty, ale w treści pokóy obiecujące.

Posel dworu Rzymskiego miewa częste konferencye z posłem pruskim, względem przeszkod do uskutecznienia umówionych układów w Prusach.

Słychać, że w austriackiej kancelaryi Państwa uwięziono 5 urzędników, za przedanie kopii ważnych papierów jednemu posłowi obcego mocarstwa.

Oyciec święty kazał posła hiszpańskiego, *P. Villanueve*, przeznaczonego do *Rzymu*, w *Turynie* jeszcze uwiadomić, że go nie uzna. Ten udał się potem do *Genui*, i wysłał ztamtąd jednego ze swoich towarzyszyw podróży gońcem do *Madrytu*, dla odebrania rozkazów, jak ma postąpić. Odmówienie ściągają podobno tylko do osoby posła, który niedawno wydał dzieło, o granicach władzy papieżkiej, w stosunku do innych krajów.

Piszą z *Werony*, że ministrowie, neapolitański, i sardyński, codziennie zwawie miewali rozmowy z Xięciem *Metternichem*. Rządy obu tych krajów, mają się domagać, o wyprowadzenie woysk austriackich. Zdaje się, że Król Neapolitański powrócił do zdrowia, ale żyje bardzo przywadnie.

Gazeta berlińska zawiera ze *Włoch* pod 4 grudnia: Xiążę *Modeny* prosił Cesarza Austriackiego, o wyprowadzenie woysk austriackich, na osadzie w jego stolicy będących; gdyż okoliczności, które to potrzebnem czyniły, teraz już ustały. Natychmiast to przyjętem zostało, i woyska austriackie wyszły z *Modeny* d. 27 t. m.—Zwłoki

zmarłego Pruskiego Kancelerza *Stanu Xięcia Hardenberga*, nabalsamowane, do dalszych rozkazów Króla Jmci Pruskiego, tymczasowie złożone zostały na cmentarzu ewangelickim.—W *Palermie* ciągle sądzą tych, którzy się w zamieszaniu 1820 odznaczyli złodzieystwem i rozbojami.

HISZPANIJA.

Madryt dnia 26 listopada.

(z *Korrespondenta hamburskiego*)

Na zawczorayszém posiedzeniu, stany *Kortez* zastanawiały się nad dodatkowym budżetem ministerium marynarki. Kommissya zmniejszyła go do 17 milionów realów, i tę sumę przyjęto.

(z *Gaz. ryz. Zusch*) Angielska ministeryalna gazeta, *Kurier*, pod d. 3 grudnia wyraża: Mamy zapewnienie, że Francya zyskała usprawiedliwienie, którego od początku kongressu żądała, iż, jeśliby za rzecz przyzwoitą osadziła, mogłaby się wdać zbrojną ręką w sprawy hiszpańskie. Niektóre gazety zapewniają, że hiszpański jenerał, *Mina*, wydał odezwę, w której wzywa tak nazwanych *liberalistów francuzkich*, do połączenia się z hiszpanami. Zapewne to jest zmyślenie, które wskazuje, co, na przypadek wojny, stać się może. *Monitor* z d. 5 grudnia donosi, iż woysko wiary z jednej strony od *Puycerda* do *Bourg-Madame*, a z drugiej do *Ur*, ścigane było, gdzieby się bitwa z konstytucjonistami przeciągnęła, gdyby pierwsi na wezwanie oficera francuzkiego, broni nie złożyli. *Mina* żądał natychmiast mówić z francuzkim naczelnikiem, i oświadczył mu, że będzie francuzkie granice szanował.

W dolinie *Andory* domagał się *Syndyk* u stronników woyska wiary, ażeby się oddalili. U słuchali oni, więc i *Mina* nie chciał naruszyć przywilejów tej doliny.—Ponieważ konstytucjonisci wsi *Llivia* nie osadzili, regencya więc tam już powrócić miała.—Pożyczka jej, którą się starała na Hiszpanią zaciągnąć, a tej nie miała, jest aż dotąd przedmiotem przycinków dowcipnych paryżanów.

W *Madrycie* często używał przejażdżki Król z Królową, która do zupełnego zdrowia powróciła. Lud często wydawał okrzyki: *Niech żyje Królowa!* Przypisują to okoliczności, że Królowa skłoniła Króla do odmiany osob go otaczających.

Madryt dnia 28 listopada.

Wiadomości i gazety paryżkie roznoszą tu, że my rzeczywiście napadu oczekiwać mamy. Skutek tego jest taki, jakiego spodziewać się trzeba po charakterze hiszpańskim: mocne postanowienie do przedsięwzięcia dzielnych środków i codziennie ściślejsze jednoczenie się różnych partyj. Wszyscy dawniejsi ministrowie odzyskali wolność z tem oświadczeniem, że oni z powodu dnia 7 do odpowiedzialności nie będą. Jenerał *Morillo* jest takż wolny i tu spokojnie żyje. Nasze warstaty okrętowe tak są czynne, że już w grudniu 1 eskadra, dwa liniowe okręty i kilka fregat wypłynie, nie do Ameryki, jak słychać było, ale na obronę naszych brzegów. Wczoraysza gazeta *Universał* chwali, że jenerałowie *Mina*, *Tarjios* i *Velasco* są czynni; ale uznaje potrzebnem, ażeby jeszcze utworzono woysko odwodowe, i życzy, iżby dowództwo nad niem powierzono jenerałowi *Ballasteros*. Nakoniec, wyraża takż gazeta, powinien okazać naród hiszpański, co francuzka i jej narodowa reprezentacya uczyniły, gdy wyszedł manifest Xięcia *Brunswickiego*.

Jeżeliby w teraźniejszym przesileniu, choć jeden artykuł naszej konstytucyi dał się naruszyć, wówczas niedołężność i bojaźń opanowałyby wszystkie umysły: wówczas otworzyłyby się wrota do nasycenia bez przeszkody okrótney zemsty. Ten pomimo swej spokojności, grożący ton, nie okazuje uległości.

FRANCYA.

Paryż, dnia 4 grudnia.

(z *Gaz. Rysk. Zuschauer*.)

Słychać tu, że Hrabia *Pozzo di Borgo*, przed przybyciem do *Paryża* odprawi podróż do *Korsyki*: wszakże to niepewna.

Z departamentu *Wschodnich Pireneów* lonos

szą pod 25 listopada, że francuzkie woyska od 4ch do pięciu dni na granicy pod bronią stoją; a to dla ostrożności.

Dzisiejszy *Dziennik Paryżki* przywodzi miejsca z *Quotidienne*, *Drapeau* i *Gazette*, które wojnę zapewniają; zapytuje oraz: czyby on sam był obwiniony; jeżeliby rozszerzał podobne rzeczy?

Utrzymują, że przymierze między Hiszpanią a Portugalią z powodu, że ostatnia domaga się zwrotu *Oliwenca*, zerwane zostało: przeciwnie Hiszpania ma być już gotową *Hawanę* Anglii w zastaw oddać.

Słychać, że francuzcy jenerałowie wzbronili hiszpańskiemu woysku, do wsi *Llivia* przybyć. Droga do niej jest neutralna. Obawiano się jednak, iż Hiszpani dla oczyszczenia kraju swojego, na podobny zakaz uważać nie będą. *Eroles*, który tam z dwunastą ludźmi przybył, z regencyą przez granicę poszedł.

Pewny dom handlowy w *Bajonnie* wypłacił 50,000 frank. jako wykupno za niektórych hiszpanów, wziętych ze swych domów.

Paryż dnia 3 grudnia.

(z *Korrespondenta Hamburskiego*.)

W niedzielę i poniedziałek wieczorem wysłano depesze do *Madrytu*; gazety ministerjalne głoszą, że pokoy lub wojna od odpowiedzi na nie zależą. Francya podała do teraźniejszego rządu hiszpańskiego następujące żądania: 1) Król ma mieć niezwłocznie sobie powróconą wolność osobistą; 2) Również ma mieć powróconą najwyższą władzę panującą; 3) Konstytucya ma być tak odmieniona, aby szlachta znowu większą część sprawowania administracyi otrzymała, jak miała za dawniejszej formy rządu; 4) Oddalenie teraźniejszych ministrów, albo tych przynajmniej, którzy są na czele różnych departamentów; 5) Amnestya dla tych wszystkich, jakiego bądź stanu i godności, którzy z rejencyą spółnie działali; 6) Wprowadzenie ścisłych praw względem druku; 7) Oddanie pewnych twierdz na granicy francuzkiej na zakład uskutecznienia tego wszystkiego, do czego by się rząd hiszpański zobowiązał. Zresztą zdaje się, że z obu stron uzbrajanie z równym idzie pospiechem. Nasze papiery utrzymują się; raz, że oświadczenie wojny jest odłożone; powtórę, że niektórzy bankierowie ciągle znaczną ilość ich zakupują, jak gdyby wspólnie z rządem chcieli je utrzymać. Niedawno nieco były spadły: ale gdyby we 4ch lub 8miu dniach odpowiedź z Hiszpanii nadeszła, że warunki odrzucone zostały, (co nie jest niepodobnem) wtedyby zapewne papiery bardzo prędko i bardzo nisko spadły. Od wysścia tych depesz do *Madrytu*, do dnia dzisiejszego, nie było żadney ministerjalney rady; dziś jednakże ministrowie byli się zebrali, i długo na tem zgromadzeniu bawili.

Paryż dnia 6 grudnia.

Wczora o 11 godzinie N. Pan pracował z Xięciem *Montmorency*; potem dawał prywatną audyencyą Xięciu *Fitz-James* parowi, i naszemu sekretarzowi posła w *Konstantynopolu*, Hrabiemu *Beaurepaire*, również dowódcy twierdzy *Vincennes* P. *Beaumont*. Po południu pracował Król z Hrabią *Villèle*, u którego wieczorem był obiad dyplomatyczny.

Pozawczora od godziny 5ciej do pół do siódmej bawili ministrowie u Margrabiego *Lauriston*.

Tegoż dnia przybył tu poseł rossyjski Hrabia *Pozzo di Borgo*, i natychmiast odwiedził go minister Króla niderlandzkiego, Pan *Fagel*; on zaś o godzinie 9tej wieczorem udał się do naszego ministra spraw zewnętrznych.

Wczora rozeszła się pogłoska, że Xiążę *Tarentu* (*Macdonald*) do woyska obserwacyjnego wyjechał.

Wczora rząd nasz wysłał gońca jednego do *Werony*, a drugiego do *Madrytu*.

Baron *Rothschild* z podróży do *Petersburga* tu przybył.

Pan *Sylvestre de Sacy*, członek królewskiej rady publicznej oświecenia, otrzymał uwolnienie od tego obowiązku; wypadek ten, w każdym względzie, zasługuje na uwagę.

Xiążę *Wellington* przybędzie tu pod koniec bieżącego miesiąca, pisze gazeta *Etoile*; przeciwnie *Kuryer* donosi, że już wczora przybył.

Przed kilką dniami rozeszła się tu pogłoska, że starano się obu liberalnym deputowanym, *La-fayette* i *Monuelowi*, przeszkodzić do znajdowania się na królewskim otwarciu posiedzenia izb. Mówią, że jeden z paryżkich deputowanych Pan *Gevandan*, albo Pan *Salleron* chciał ustąpić swojego miejsca Panu *B. Constant*.

Sąd apellacyjny znacznie złagodził wyrok na wydawców dziennika *Przyjaciół konstytucyi* w *Nantes*, za umieszczenie artykułu obraźliwego przeciwko jenerał porucznikowi, Hrabemu *Despinots*.

Kuryer francuzki donosi z listu prywatnego, pisanego z *Werony* pod d. 16: Xiążę *Wellington* szczególniej mówił przeciwko wojnie z Hiszpanią, i NN. Monarchowie zaprosili go, aby przyjął na siebie poselstwo do Hiszpanii: na co oczekuje on instrukcyi od swego rządu. Po wyjeździe Monarchów, w *Weronie* ma się złożyć europejski Komitet z ministrów pięciu mocarstw, który krótko się tam zabawiwszy, potem do *Wiednia* przeniesie.

Paryż dnia 7 grudnia.

Przedemszą biskup amiński i baron *Dudon* otrzymali prywatną audyencyą u Króla. Potem N. Pan pracował z Hrabą *Villèle*.

Wszystkie listy od granic hiszpańskich zgodnie donoszą, iż wielki zapal panuje w woysku konstytucyjnym. Zwycięstwo, odniesione nad woyskiem wiary, powiększyło ufność w dowódcach i poświęcenie się za oyczyznę.

Gazeta *Etoile* drogą nadzwyczajną otrzymała gazety madryckie z d. 27 i 28 listop., i donosi, iż nic ważnego nie zawierają. Stany Kortez trudniły się dalszemu urządzeniem woyska, a doniesienia od *Miny* dochodzą do 15 listopada.

Niektóre z gazet rojalistów zawierają mowę biskupa hermopolitańskiego (*Frayssinous*) przy wejściu jako członka do akademii francuzkiej; w mowie tej szczególniej chwali *Ludwika XIV.*

TURCYA.

Orsowa dnia 25 listopada.

(z *Gazety Rysk. Zuschauer*.)

Przejeżdżał tedy nadzwyczajny goniec ze *Stambułu* do *Werony*. Odtąd rozeszła się pogłoska, że janczarowie gwałtem do seraju weszli i skarby zabrali, a Sultan ratował się ucieczką do *Skutary* w *Azyt*.

Stambuł dnia 12 listopada.

Wiadomość o poddaniu się Grekom *Kanei*, na wyspie *Kandy* dnia 18 października, wzbudziła wściekłość ludu i janczarów. Z początku ulagodził ich Sultan przez rozdanie wielkich summ w złocie, na co *Halet* wszystkie swe skarby dać musiał: ale wściekłość nanowo się obudziła, i powiadają, że upadek i skazanie na śmierć polubieńca i jego kreatur, Wielkiego Wezyra i Musteja, nieco spokojność przywrócić zdołały. Między woyskiem azyatykiem, które *Haleb* z wielkimi obietnicami do miasta sprowadził, a janczarami, zaszyły tu krwawe utarczki, w których ostatni zwyciężyli. Teraz panuje spokojność; jednak można się lękać nowego zaburzenia, kiedy wiadomem się stanie to, co *Wschodni Dostrzegacz* z *Alepu* pod d. 30 sierpnia donosi, zwłaszcza, że Persowie także w okolicach *Bagdadu* wielkie zwycięstwo odnieśli, i że *Bagdad* w największym znajduje się niebezpieczeństwie. Z *Trebizondu* przybyło także trzech tatarów z wiadomością o odniesionem w tej okolicy zwycięztwie przez Persów. Niewzruszony Sultan nagle wysłał potem do baszów bagdadzkiego i *Trebizondu* rozkaz, ażeby, choć pod naciągliwymi warunkami, układali się z Persami o pokoy. Rozumie się, że baszowie potem za odstąpienie, które uczynić będą musieli, głową przypłacą. Opanujący teraz opinii względem powolności dla chrześciańskich mocarstw, łatwo wnoszą z tego, iż najbliższy zarzut, który janczarowie polubieńcowi czynili, był ten, że *Halet Effendi* został wedle ich języka psem chrześciańskim.

Słychać, iż nad *Dunajem* stojące tureckie wojska, które przeznaczone były do Tessalii, nie tylko przeciwny rozkaz odebrały, ale nowemi posiłkami zostały wzmocnione. Mają one rozkaz na przypadek wyprawy zimowej, byż napogotowiu. W Serwii nowe żądanie Sułtana obudziły niespokojność; lecz Basza oświadczył, że Sułtan bynajmniej nie chce przywilejów Serwian naruszać, zwłaszcza dopóki to bez niebezpieczeństwa byż może.

O rzeczach greckich też sama gazeta zawiera, Basza *Kanei* wzbraniał się podpisać kapitulacyi, ale załoga, cierpiąc głód nieznośny, wydała go grekom. Dnia 1 listopada, część *Napoli di Romania*, którą jeszcze turcy posiadali, grekom z 500 działami dostała się; dniem jeszcze przed tym tureckie okręty, prowadzące żywność, chciały się woiśną do portu, ale grecy je odpędzili. Francuzkiemu okrętowi, któremu okręt maynotów przed portem ładunek żywności zabrał, rząd grecki w nagrodę 25 tysięcy piastrow wypłacić kazał. Drugi francuzki okręt, który w niewolę zabraną turecką załogę z Athen do Azji mniejszej przeprowadzał, dostał za to od greckiego rządu 2,500 piastrow.

W *Akropolis* w *Atenach* zburzyli turcy sławny kościół *Minerwy*, *Parthenon*, dzieło *Iktinusa* i *Kalikratesa*, a to dla zabrania klamrow ołowianych na kule. I tak przedziwny zabytek sztuki, tyle wieków od samego czasu szanowany, został zupełnie zniszczony.

PORTUGALIA.

Lisbona, dnia 17 listopada.

(z *Korrespondenta Warszawskiego*).

Deputacya nieustająca zajmie się aż do 1 grudnia sprawdzaniem pełnomocnictw nowo obranych deputowanych. Zaszło przy wyborach wiele nadużycia, wczem deputacya ma wyrzec. W ogólności liberaliści powinni sobie winszować nowych wyborów. Zpomiedzy znakomitszych liberalistów Panowie *Miranda* i *Terreira Borges* nie zostali obrani.

Król nasz wydał następujący reskrypt do Xiecia Rejenta: „Królewiczu *Don Pedroz Alcantary*! Ja Król pozdrawiam cię. Gdy prawo z d. 11 b. m. nakazuje złożenie przysięgi na konstytucyą krajową, przeto rozkazuję ci, abyś je był wiernym i w tem, co się ciebie dotyczy, posłusznym, jak powinienes i jak ja cię dotego wzywam, abyś sam dał przykład i starał się o to, iżby ci, którzy tobie winni są posłuszeństwo, prawu temu należycie zadosyć uczynili. W *Queluz* d. 20 października 1822 roku.“

Okręt przybyły w tych dniach z Ameryki północnej przywiózł wiadomość o śmierci Cesarza meksykańskiego *Iturbide*. Niewiadome są jednak dalsze szczegóły o przyczynach i rodzaju jego zgonu.

NIDERLANDY.

Bruxella dnia 4 grudnia.

(z *Korrespondenta Warszawskiego*).

Tutejszy dziennik urzędowy donosi, iż Król wydał uchwałę stanowiącą, aby od d. 1 stycznia 1825 roku, we wszystkich czynnościach publicznych i sądowych język narodowy był używany. Urzędnicy, którzy dla nieznanomości języka, nie mogą się utrzymać na swoich miejscach, zostaną przeniesieni do innych części kraju, gdzie język francuzki lub niemiecki jest panującym. Inna uchwała królewska przepisuje nowy systemat podatkowania.

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

(z *Gazrysk. Zusch.*) Słychać, że Xcia *Wellingtona* bardzo proszono, ażeby się zatrzymał w *Weronie* do ostatnich dni listopada, a później żeby przyjął poselstwo do Hiszpanii.

Zamiast posła austriackiego, będzie tymczasem na posiedzeniach seymu związku niemieckiego przydywał poseł królewsko-saski.

Kilku tygodniami przed swoją śmiercią, uwiadomił Xiążę *Hardenberg* Pana *Heuna*, albo *Claura*, iż od 1 stycznia odejta mu będzie redakcyą pruskiej gazety stanu: gdyż postanowiono w niej zrobić odmianę. Pan *Heun* ma znowu powrócić do biura kanclerza państwa.

(z *Korr. Warsz.*) Słychać, iż w połowie przyszłego miesiąca skutek działań Kongresu publicznie oznajmionym zostanie.

(z *Kur. Warsz.*) Z Hiszpanii te ważniejsze są wiadomości, iż wszyscy przysposabiają się do wojny, i że Królowa coraz bardziej jest wielbioną i szanowaną od ludu.

W *Wiedniu* na teatrze *Widyn* 30 razy wystawiano dzień w dzień nową melodramę: *Tymar Han Tatarski*. Antrepryza zarobiła 20,000 ryńskich, a Pan *Turnier*, za dostarczenie koni do tej sztuki, bierze co tydzień 1800 ryńskich: gdyż konie w tej sztuce są naygłówniejszym przedmiotem.

Król pruski był w *Neapolu*, oglądał wszelkie osobliwości, przystąpił, jak tylko można nabyliżey, do otworu *Wezuwiusza*, był w podziemnych miastach *Pompejanum* i *Herkulanum*.

Uważają, iż w Niemczech nigdy tyle razy w przeciągu jednego roku nie doświadczano wstrząśnięć ziemi, ile w bieżącym.

Podług francuzkich gazet z *Wenecyi*, tureckie wojsko na wyspie *Rodus*, podniosło bunt i znakomitszych swych dowódców wycięło. Wyładowanie greckich wojsk na wyspę *Cypru*, nie tylko zupełnie się potwierdza, ale też, że mocna grecka flota całą wyspę opasała, i wszelkie związki zewnątrz turkom przecięła.

Słychać, że za powrotem Xiecia *Metternicha* do *Wiednia*, nastąpią wielkie odmiany austriackich urzędników.

Dnia 22 listopada greccy deputowani mieli kongresowi, podać notę, która wielkie wrażenie sprawić miała.

Sejm związku niemieckiego dnia 5 grudnia posiedzenie swe rozpoczął, i zamknął, odraczając je do 2 lutego. Mówiono w *Frankforcie*, że w *Weronie* postanowiono nowe ograniczenie wolności druku w niemieckich krajach konstytucyjnych.

Dnia 26 listopada, odebrano wiadomość w *Semlinie*, że Sułtan dawnego swojego polubieńca *Haleta*, dawnych swych, Wielkiego *Wezyra*, i *Muftego*, kazał zamordować, a innych ministrów do Azji zaprowadzić, pomimo gwałtu nad nim przez janczarów popełnionego, zapewnia łatwa do zgadnienia gazeta, że w *Stambule* naywiększa spokojność panowała.

Po ostatniej klęsce pod *Missolunghi*, *Omer Vrione* uszedł tylko we 250 jazdy.

Xiążę *Rovigo*, (Sawary) przybył do *Berlina*, ale w interesach prywatnych.

Od 14 dni morowe powietrze w *Konstantynopolu* znacznie się powiększyło.

Kurs wileński na assygnaty od dnia 15 grudnia: rubel srebrny 3 rub. 78 kop., czerwony złoty nowy r. 11 kop. 53, stary r. 11 kop. 34, imperyal r. 36 kop. 70.

Woino drukować F. N. Golański Czł. Kom. Genz. — w Wilnie w Drukarni Redakcyi.

Observacje	Czas obserwacji	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Reau.	W i a t r y.	Odmiana w powietrzu
meteorologiczne.	dnia 16 średnia	28 cal. 3,16 lin.	— 6,25 stopni	Północ. Wschodni	Pochmurno
	dnia 17 średnia	28 — 6,26 —	— 14,87 —	Poludniowy	Pogoda
	dnia 18 godz. 8	28 — 4,7 —	— 18, — —	Poludniown	Pogoda

Wilno dnia 18 Grudnia Roku 1822 r. s.

О Б Ъ Я В Л Е Н І Е.

Полевая Провіантская Комиссія Ошдѣльнаго Липовскаго Корпуса объявляетъ, что на поставку для войск сего Корпуса въ Волинской Губерніи квартирующихъ провіанта, на продовольствіе съ 1го марта 1823 по 1е генваря 1824го годовъ будутъ производиться въ Волинской Казенной Палатѣ торги 11го, 12го и 13го а зашѣмъ окончательные перешоржки 15, 16 и 17 числа генваря будущаго 1823 года.

На сіи сроки вызывающіяся желающіе къ шоргамъ съ законными залогами, на сей разъ въ полную часть провіанту подрада. Планъ и кондиціи по коимъ производились будущъ сіи шорги и поставка, сунъ нѣже самыя, по кошорымъ производились уже шорги, на поставку для войскъ Липовскаго Корпуса въ 1823 году провіанта. Въ прочемъ упомянутые планъ и кондиціи доставлены уже въ Волинскую Казенную Палату и публично въ оной открыты. Равно и другія свидѣнія, по предмету задаочной суммы и проч. всякому желающему объявлены будущъ въ той же Палатѣ по первому воспріеманію. Сверхъ того можно о всемъ томъ осведомиться и въ Полевой Провіантской Комисіи Ошдѣльнаго Липовскаго Корпуса.

Военной Совѣтникъ Скрѣбичскій.

8 класса Булашевичъ.

8 класса Качковскій.

Секретарь Гулак.

3. Polowa prowiantka kommissya oddzielnego Litewskiego Korpusu ogłasza, iż na dostawę dla wojsk tego korpusu w Wołyńskiej Guberni kwatrujących, prowiantu, na utrzymanie od 1 marca 1823 do 1 stycznia 1824 roku, będą się odbywać w Wołyńskiej Skarbowej Izbie targi 11, 12 i 13, a potem ostateczne przetargi 15, 16 i 17 stycznia następującego 1823 roku.

Na te terminy wzywają się życzący do targów z prawami kaucjami, na ten raz w piątej części w prepercyi podradu. Plan i kondycje, podług których będą się odbywać takowe targi i dostawa, są też same, podług których odbywały się już targi na dostawę dla wojsk Litewskiego Korpusu w 1823 roku prowiantu. Zresztą pomienione plan i kondycje nadesłano już do Wołyńskiej Skarbowej Izby i publicznie w niej odkryte. Również i inne wiadomości co do zadatkowej summy i t. d. każdemu życzącemu okazane będą w teyże Izbie na pierwsze zapotrzebowanie. Oprócz tego można się o tém wszystkiem dowiedzieć w Polowej Prowiantkiej Komisji Oddzielnego Litewskiego Korpusu.

Woennyj Sowietnik Skrebickij.

8 klasy Bułaszowicz.

8 klasy Kaczkowski.

Sekretarz Hulak.

Arrendowna tenuta.

1 W Wileńskiej Skarbowej Izbie dnia 18, 19 i 20 terażniejszego miesiąca, będą się odbywać targi na oddanie w Słtnią tenutę w mieście Wilnie mieskich miar i wag; a zatem życzący wziąć w tenutę pomienione wagi i miary zechcą jawić się w Skarbowej Izbie z dostatecznymi kaucjami dla wejścia z nimi w targi i zawarcia na ośnowie prawa kontraktu. Sekretarz Łazarowicz.

1. Sąd Główny Departamentu 2go Gubernii Lit. Grodzieńskiej zawiadoma interessowane osoby, że w celu przyspieszenia dla stron wyroku, w sprawach do tego Sądu wprowadzonych

przedsięwziął poświęcić czas wakacyiny, z daty 20 grudnia terażniejszego roku do dnia 20 februaryi następnego 1823 roku, na wołanie aktow ratow z rejestra obligowego i sądzenie spraw sledziwiennych; gdyby więc takowe postanowienie do wiadomości stron doysć mogło, i gdyby te mieli należytą w swych dziełach gotowość o tem przez Gazetę ogłasza. Datt Grodno decembra 8 dnia 1822 roku, Zasiadający i Kawaler Rōszczyc. Marcin Kamiński Sekretarz.

1. Jan Wietcki Adwokat Subseliow Ptu Słonnimskiego, od lat czterdziestu ciągle pełniący ten obowiązek, w niedawnym czasie świat ten pożegnał, papiery po nim pozostale zlokowano w Kancelaryi Ziemskiej Słonnim. a sprawy jakie promowował, zapisane na odkładzie do kadencyi Trzykrólskiej następnego 1823 roku; o czym, iżby ci wszyscy, którzy mu swoje poruczyli interessa wiadomieni byli, i wcześniej na miejscu zmarłego Wietckiego kogo innego uplenipotentować mogli, Sąd Ziemski Słonnim. niniejszą awizacyą do Gazety Kuryera Lit. podaje. Stanisław Jundził Sędzia Ziemski Słonnimski. Regent Ignacy Nielubowicz.

Do Dzierżawy.

1 Niżej podpisany podaje do powszechney wiadomości, iż na mocy plenipotencyi sobie wydany od J.W. Jenerał Leytnantowey Anny Grečerowey, Starostwo Twerskie w powiecie Telszewskim położone, z dwoma folwarkami i tyluż dwornymi krestencyami, z dymow blisko dwiestu złożone, częścią powinność odbywających, a częścią placujących czyniz, wypuszcza w jedynastoletnią dzierżawę. Przeto ktoby sobie życzył Starostwo Twerskie wziąć w arędówną pdaeszyą, raczy się udać do niżej podpisanego mieszkającego w mieście Wilnie, z którym i o warunki kontraktu i o summie jaka ma być placona, można się ostatecznie ułożyć. Nadworny Sowietnik Wileński Gubernski Prokuror i Kawaler Hieronim Botuinko.

P o z e w.

3 Wedle Ucazu Jego IMPERATORSKIEY Mości Samowładnego całą Rosyją etc. etc. etc.

Pozew edyktałny loco peragendae executionis przed Sądem Magistratu Wileń z powodztwa oby. Zofii uprząd Beltzowey, dopiero Biszofowey w asystencyi opieki mezu czyniącey; z odwołaniem się do Remissy Sądu Gł. 2go Wileń. Departamentu, w roku 1820 8bra 11 zaszeley, do Dekretow Mag. Wileń. roku 1818 marca 9, 1819 junii 21, 1821 7bra 1 i 1822 julii 15 i dalszych, do expdyowanych aktow inkwizycyi, podawanych do weryfikacyi i kalkulacyi punktow, oraz dowodow u Sądu złożyć się mających, pryncypalnie po Star. Borucha i żonę onego Hercykowiczow Zakow, Leyby i Pesię Hercykowiczow, Mejera i Leię Hirschowiczow, Jomare z Jankielow Boruchową z dokładem opieki czyniącą, Meiera Zaka, Leyzera Chaimowicza, Faywisza Noechowicza, Jakuba i Bunę Leyboszytzow medycyny doktorow, Israela Katmanowicza, Michela Ickowicza Swirańskiego Złoto Jabłki, wspólnikow i uczestnikow kondyktu w zakryciu fundu-

szow ewikcyi uległych i papierow masę debitorow Hercykowiczow Zakow. i pretensye do oney zjaśnić zdolnych, o komportacyą majątku ruchomego i papierow po zeszytym Hercyku Neflelu Zaku pozostałych, i stosunki nadstarzone obzał. do tegoż ogólnego spadku i do majątku successorow onego wyjaśnić mających, z rozciągnięciem kar sprzeciwienia, o skassowanie pomiędzy obzał. formowanych dokumentow, dekretow, tradycyow, i wlewkow, oraz za temi pretensyi do masy majątku Zakow pod exdywizyą oddaney, z utaraniem za zmoę i frymark ewikcyi uległych funduszow i papierow, o licytacyą nie tylko ruchomości debitorow Hercykowiczow Zakow, ale też domow i młynu nad Wileńką kanałami na Zarzeczcu numerami 199, 531 i 532 oznaczonych, zuchyleniem do onych obzał. pretensyi, o przysądzenie na obzał. i tradycyynnych possessorach z młynu o 2ch kamieni r. s. 4,380 w rok jeden, a za lata od roku 1811 po rok 1823 7bra 29 wypadających intrat, takż z domu przy tymże młynie z mieszkania dolnego za lat 15 r. s. 585, z mieszkania górnego r. s. 300 za lat 10 a za lata 1821 i 1822 r. s. 30, niewymawiając się jeden drugim, o kalkulacyą Sądową z obzał. Izraela Kolmanowicza, tradycyynnego kondyktowego possessora, z przysądzeniem wybraney summy jaka się okaże z dowodow w ręku obzał. naydujących się, o powrót wybranych summ przez Leyboszytzow, wyznaczonych w r. 1811 w 7brze r. s. 401 a z ratuwek do r. 1822 wyznaczonych na Aktach weryfikacyi r. s. 455 z procentami natychmiast ad massam, oddzielnie za sfrymarczoną ruchomość w domach i mieszkaniu debitorow znaydzioną r. s. 600, oraz za dezolacyą młynu i domu, oraz roznieśienie ruchomości młynowej r. s. 6,000, o nakazanie Leyboszytzom, oprzysiądz stawionych do inkwizycyi świadkow, o przysądzenie na Ur. Tadeuszu Jarkowskim z roku 1807 7bra 3 po rok 1810 gbra 18 zalegających na rzecz Hercykowiczow zł. pol. 10,361 i czer. zł. 100 z łażą po zł. 2, oraz z procentami z manifestu r. 1816 mar. 30 w aktach Grodzkich Wileń. zaniesionego r. s. 3000, na Ur. Antonim Wańkowiczu za 2 kamieni cukru zł. 320 z procentami, a to wszystko na rzecz masy etiam pod niestanność z zapisaniem dla wszystkich niejawiących się z dowodami, wedle praw i zapadłych dekretow, wieczney ammissyi, z jakowey o wydzielenie żałcey przed wszystkiemi kredytorami i pretensorami r. s. 600 z procentami od r. 1809 zalegającymi oraz expensami prawnymi, jakie podług rejestru oprzysiądz mającego się wyszczególnione będą, o oddanie osób winnych na prawny wyrodek, o pokaranie obzał. za sprzeciwienie wyrokom w niezłożeniu oryginalnych papierow i ruchomych własności, tradycyami i drogą spadku pa Hercyku Neflelu Zaku objętych, o nakazanie przy przypadnieniu sprawy złożyć one sub ammissione rei, o zawarowanie activ tam loci standi solutione, o porękę po nieokazujących osiadłości odpowiedney z oddaniem osob pod nayściśleyszczą straż do oczewistego Dekretu, oraz o to co w sprawie proszonym będzie S. M. Z.

1822 xbra 13 dnia wożny niżej podpisany zaświadcza, iż takowego pozwu kopią dla trzykrotnego umieszczenia do Kuryera Lit. podałem, i rozprawę sub ammissione rei w Mag. Wileń. ostatecznie ogłosiłem.

Stanisław Parymonowski wożny Ptu Wileń.

1822 xbra 15 dnia wolno do Kuryera Lit. zamieścić.
Marcin Straus R. M. W.

2. Niżej podpisany z wielu miar zawiedziony przez opisy i uręczenia WJPana Wincentego Święcickiego Tyturalnego Sowietnika, biorę przed się ostrzedz Publiczność, iż gdziekolwiek i przez kogokolwiek był pomieniony Jegomość do Sądow pozywany, wszędzie dopuścił się konwikcyi ultymarney, i jako prawu nieposłuszny, dekretami okrzyty, wyrzucił się podług praw krajowych z wszelkier w cywilnym życiu wawry; ostateczna konwikcyja w Sądzie Głównym Litewsko Wileńskim w roku 1822 gbra 16 zaszła. naygruntownieyszym jest tego dowodem: aże może jeszcze zechce w zamiarach podstępnych kogokolwiek, równie jak oświadczającego się, przy wybyciu majątku Hermaniszek w powiecie oszmiańskim położonego, wprowadzić w niewinność kosztą i kłopoty przez nierzetelność tabelli swoich debitorow, przez okazywanie ewikcyi na majątku w gubernii mińskiej w powiecie borysowskim położonym i ciężarami nad wartość przywołanym, lub inne jakie przemysły niełusznego korzystania wyobrażać, szczególnie więtego obliu na złotych pol. 40,000 ex re nabycia folwarku Hermaniszek i Starosieliszczyzny wydanego, gdyby sposobem frymarcznym w obce ręce niewypuszczal, ani przelewał i onego, nikt ani w części ani w całości nie nabycwał, przeto iżby w tey mierze Szanowna Publiczność zwodziona nie była; owszem wiedziała o tym: iż jego poróżnych juryzdykcyach niestanność a ostatecznie w Sądzie Głównym Litewsko Wileńskim 2go Departamentu w czasie dekretu wyżej cytowanego do mierzony prawu nieposłuszeństwo, są to zagrody do nieczynienia z tym obywatelom żadnych postanowień i układow; bo one choćby nastąpiły, pewnie upaść muszą: więc na fundamencie wyroku Sądu Głównego Litewsko Wileńskiego czyniąc ostrzeżenie, razem oświadczam: iż tenże Sąd Główny Litewsko Wileński na wszelkie do majątku Hermaniszek stosunki pretensyynne jedną tylko juryzdykcyą, to jest Ziemstwo powiatu oszmiańskiego naznaczył, wstrzymując skutki choćby nastąpiły po innych juryzdykcyach wyrokow, i zabraniając wszelkim juryzdykcyom gdzieindziej, jak tylko w Sądzie Ziemskim oszmiańskim prawem czynienia. Takowe oświadczenie, stosownie do warunkow dekretu Sądu Głównego Litewsko Wileńskiego 2go Departamentu do awizacyi trzykrotney Gaset Kuryera Litewskiego podając, jako aktor podpisuję Jan Laskowicz Szambelan b. dworu Polskiego.

Roku 1822 miesiąca nowembra 28 dnia, przed aktami Ziemskimi powiatu oszmiańskiego, stawiając osobście WJPan Jan Laskowicz Szambelan b. dworu polskiego, takowe oświadczenie do wpisania w protokół potoczny processowy podał.

Przyjąłem i że jest w akta wpisane świadczę Justyn Spieholski Regent Ziemski Ptu Oszmiańskiego.

Takowe oświadczenie że wolno umieścić do Kuryera Litewskiego poświadczam. Józef Bukaty Sędzia Ziemski powiatu, oszmiańskiego.

3. Chociaż Opieka Szlachecka powiatu wileńskiego po wielu ogłoszeniach od lat czterech w rozmaitych datach w Gazecie Kuryera Litewskiego umieszczanych, wzywała successorow zesłego z tego świata w mieście Wileń Kapitana b. woysk polskich Jedlińskiego, aby z dostatecznym przeżonaniem jawni się w kancelaryi Opieki dla odebrania pozostałego po nim funduszu; jednak gdy dotąd żadney nieotrzymała wiadomości, stosując się do postanowienia Sądu Głównego Litewsko Wileńskiego 2go Departamentu, ogłoszenie w tym przedmiocie po raz ostatni ponawia, i ostrzega wszystkie interesowane osoby, a szczególnie successorów, jeżeli przed dniem 1 maja roku następnego 1823 niezgłoszą się, Opieka zmuszoną będzie rozporządzić funduszem Kapitana Jedlińskiego stosownie do prawa. Roku 1822 grudnia 11 dnia (podpisano) Prezes Opieki Marzałek Wileński Ignacy Białński.

Za zgodność: Sekretarz Szlachecki P. W. Z Siemaszko.